
Kiss Ottó

SZÖVETEK

Megjött az amerikai

Megjött az amerikai, kiabálta Höhn Tóni már messziről, ahogy közeledett rettenetes hangerejű motorján, megjött az amerikai, ordította, a tyúkok szanaszét futottak a jármű elől, pedig néhány másodperccel azelőtt még békésen kapirgáltak az utca porában, megjött az amerikai, fékezett néhány méterrel előttem Riga mopedjével, úgy, hogy a motor félfordulatot tett az úton, a csomagtartója elém került, csak fel kellett rá ugranom, hogy másodpercet se késlekedjünk, induljunk megnézni az amerikai, a motor csattogott alattunk, a porfelhő meg, amit a Riga csinált röviddel azelőtt, ellepített minket, de ez egyikünket sem érdekelt, megjött az amerikai, csak ez volt a fontos, mert az amerikai ritka vendég a faluban, legutóbb négy esztendeje járt itt, és autóval jött, hatalmas zöld autóval, amire az volt írva, Buick, találgattuk akkor, hogy vajon hogyan sikerült átjutnia a tengeren, mert az autónak szárnya nem volt, jól körbenéztük, s bár leginkább hajóra emlékeztetett, a négy kerék elárulta, nem az, át lehet hozni hajón, világosított fel minket akkor az amerikai gyereke, aki alig lehetett nálunk idősebb, talán két-három évvel, s aki tulajdonképpen nem is amerikai volt, hiszen Ausztráliában élt a szüleivel, de nekünk csak amerikai lett, mert az utcában úgy beszéltek a családról, amerikaiak, ezért aztán rajtuk maradt, ahogy a fiún is, nekünk ő volt az amerikai, így beszélünk róla, pedig tisztességes neve is volt, David, az apja meg az anyja tudott magyarul, David is, bár ő furcsán ejtette a szavakat, de értettük, néha nem talált egy-egy kifejezést, akkor azt angolul mondta, fényképezőgép, mondtuk neki négy esztendeje, amikor búcsúzkodtunk, fényképezőgép, mondta ő is, és felnevetett, a gépet nevette, mert a kezébe adtuk, a gépet, amire az volt írva cirill betűkkel, hogy Skolnyik, nem fényképezőgép, mondta az amerikai, és elővette a hajóból az övét, fényképezőgép, mondta, és mi körbenéztük, de nem nevtünk, csodálkoztunk a masinán, mert az sokkal nagyobb volt, mint a mienk, és ráadásul szögletes, aztán megint csodálkoztunk, mert az amerikai megmutatta a felvételt, amit rólunk csinált röviddel azelőtt, s a tény, hogy az alkotás pár perc alatt elkészült, már önmagában csoda volt, hát még hogy színesben látszottunk rajta, hümmögtünk, és ingattuk a fejünket, erre az amerikai megint felnevetett, és csinált egy másik képet is, a Nenádov gyerek sokáig őrizte, s amikor Höhn Tóni megvette a motort, közös erővel ragasztottuk fel rá az alkotást, fekete klottnadrágban és barna tornacipőben viritottunk a benzintankon, a Nenádov gyerekeknek évekig tátva volt a szája, míg az eső, a szél, a hó és a jég végképp el nem törölte a múltat, el a klottnadrágot, a barna tornacipőt és a Nenádov gyerek tátott száját, az egészből csak hat fehér pont maradt a tankon, s az a hat fehér pont szabályosan helyezkedett el ott, ahol a csíriz leszedte a festéket, olyan volt, mintha valaki telitalálatot gurított volna egy nagy dobókockával, a kisdobos hat pontja, mondta Höhn Tóni, amikor a felvétel már eltűnt onnan, és röhögött, a kisdobos csudálatos hat pontja, mondta, elcsuklott a hangja, folyt a könnye, és fogta a hasát, mi meg néztünk rá csendesen, és minél inkább nevetett, annál inkább úgy, erre aztán a földre

hemperedett, annyira nevetett, s mi, Höhn Tóni meg én, most ugyanott jártunk a Rigával, mint ahol annak idején a felvétel készült, ahol a csoda megtörtént, a ház előtt, ahol az amerikai lakott, ha átkelt a nagy hajóval a nagy tengeren, a ház előtt, ahová minket, gyerekeket soha nem engedtek be, pedig sokszor csengettünk, kíméletlenül, mert tudtuk, valahol a nagyszobában ott a tévé, nekik volt az első az utcában, hatalmas antenna meredt a hatalmas ház tetejéről az ég felé, arra, ahonnan a háborús filmek jöttek, az ég felé, ahonnan mindenki mást várt, mi, gyerekek, filmeket, olyan filmeket, ahol mindig a jó győz, és a rossz elpusztul, de azért nem hittük, a Höhn Tóni meg én, hogy ott fenn, az égben jobb lehet, mint lent, a Riga mopeden, a ház előtt, ahova némi tanakodás után most is becsengettünk, hogy lássuk az amerikaiit, hogy újra jöjjön velünk, mint négy éve, és röviddel azután meg is láttuk, mert nyílt az ajtó, ami előttünk még soha nem tárult ki, s ez már önmagában csoda volt, aztán megint csodálkoztunk, mert az amerikai nagyot nőtt, mióta nem láttuk, másfélszer akkora volt, mint mi, és teljesen megváltozott négy év alatt, ennyi az első pillanatban kiderült, s ennyi elég is volt, nem is kellett több pillanat neki sem és nekünk sem, hogy nézel ki, mondta Höhn Tóni, de nem az amerikaiinak, hanem nekem, és végigtekintett rajtam, szemrehányón, mintha csak rám akarná kenni a hűvös fogadtatást, végigmértem én is magam, de nem találtam kivetnivalót, jól állt rajtam a klottnadrág, nagyon nem is volt koszos, és egyforma zoknik emelkedtek a lábam szárán, a barna tornacipőből, mi bajod van, mondtam, de inkább csak magamnak, az amerikai kényszeredetten mosolygott, aztán mondott valamit, és bement a házba, de néhány másodperc múlva visszatért, a kezében két doboz cigarettával, amit felénk nyújtott, Höhn Tóni elvette, Rojálsz rőtmentsz, mondta a kék dobozokat a kezembe adva, és a motorra ült, aztán felültem én is, hátra, az amerikai meg búcsút intett, hogy lezárja a múltat, eltörölje, könnyedén, és mi is búcsút intettünk, ám mi nem töröltünk, hanem poroltunk, gyerünk, mondta Höhn Tóni, de nem hazafelé vezetett, hanem ki az utcából, ki a faluból, örült tempóban, amennyit a Riga bírt, mehettünk vagy hatvannal, szólni akartam, hogy hova ez a rohanás, hogy bármennyire tekeri is a gázkart, nem érünk oda, hova is, szólni akartam, de tudtam, bármit kiáltok, Höhn Tóni úgysem hallja a rettenetes hangerőtől, a Riga moped repült, állva hagytuk a zöld Buickot, ami a sarkon parkolt, mert nem tudták bevinni az utcába, a lovas kocsik vájta mélyedések között megfeneklett volna, nem erre az útra gyártották, de nem úgy a Rigát, annak szárnya nőtt, repült velünk a moped, hova megyünk, akartam kérdezni Höhn Tónit, de akkor meghallottam a hangját, inkább csak hangfoszlányokat, aaa múltat végképpeltörölni rabszolgahadin dúlj-velünk, énekelte, és akkor én is rázendítettem, a Riga moped meg emelkedni kezdett, de olyan hirtelen, hogy a gyomrom lent maradt a földön, és talán a Höhn Tóni gyomra is lent maradt, aaa fööld fogsarkából kidőőlni, énekeltük már együtt, semmikvagyunk sminden leszünk, de a gyomor nem tűrte a gyors emelkedést, azt, ahogy csak egy Riga bírja röpíteni a lelket, pedig könnyedén szálltunk akkor már, s talán Ausztráliáig is elrepültünk volna, de Amerikáig biztosan, ha a semmiből elő nem kerül az a lány, az ég és a föld közül valahonnan elő nem bukkan az a lány, akit valaki még talán a Riga mopednél is tökéletesebb alkatrészekből rakott össze, aki a Nenádov gyereken kívül talán az egyetlen lény lehetett akkor a faluban, akiért érdemes volt elengedni a gázkart, akiért érdemes volt feladni a gyönyörű repülőutat, akiért érdemes volt itt maradni a földön.

A földön maradni

A földön maradni, gondolta apám, ahogy a lábával a hatalmas markolókotró orra irányában feküdt, az utcai kapu előtt, csak a földön maradni, a fűvön, a markoló hiába jött, apám nem mozdult, arra gondolt, semmi sem történhet másképp, csak ahogy meg van írva, azt mondta, ez járt a fejében akkor, mesélte Vesta Vera azon a délutánon, amikor elmentem hozzá, mert üzent, hogy elmondana valamit, s én kíváncsi voltam, mi az a valami, ültünk egymás mellett az ágyon Vesta Vera szobájában, apám a fűvön feküdt, mondta Vesta Vera, és azon az estén én is arra gondoltam, folytatta, hogy milyen jó lenne lefeküdni a fűre, pedig nem tudtam, hogy apám kint van a ház előtt, de mégis ez járt a fejében, lefeküdni a fűre, mondta Vesta Vera, mint ahogy régen tettük, meleg nyári esteiken, amikor gyerekek voltunk, sokszor aludtunk kint az ég alatt, a két bátyám meg én, és Cézár, nézett Vesta Vera a hatalmas kutyára, aki előttünk ült a szőnyegen, és lihegett, és akkor elindult a gép, mondta Vesta Vera, de apám csak feküdt a markoló előtt, nem mozdult, folytatta Vesta Vera, hogy megvédje a házat vagy engem, nem tudom, mondta, én meg azt gondoltam, azért nem kellett volna, hogy idehívjon, hiszen ismertem a történetet, mindenki tudta a faluban, hogyan volt a kombájnnal meg a markolókotróval, a Delás gyerekekkel meg Vesta Vera apjával, aki egy délután a téesz kombájnjal szinte felnyársalta a Delás gyereket, a Delás gyereket, aki a nagy esőben fejét lehajtva közeledett a Höhn Tónitól lopott motorral az akkor már álló kombájn felé a keskeny téglagyári úton, s ezért a Delás gyerek apja még aznap este le akarta dönteni Vesta Veráék házát, de csak az utcai kaput döntötte le, mert a gép lefulladt, és a Delás gyerek apja nem tudta újraindítani, Vesta Vera apján átgázolt ugyan a markolókotró, de kétoldalt, jobbról és balról dübörögtek el mellette a lánc-talpak, elhaladt felette a gép, így hát testében ép maradt, bár lehet, hogy belül már felkészült a halálra, ezt nem tudhattam, és Vesta Vera sem tudhatta, semmi sem történhet másképp, csak ahogy meg van írva, mondta megint Vesta Vera, és én kicsit csalódott lettem, mert újra hallottam azt a történetet, amit már ismertem, s azt gondoltam, inkább a temetésre kellett volna elmennem, a Delás gyerek temetésére, ahol Höhn Tóni és a Nenádov gyerek is volt azon a délutánon, meg a Vesta Vera apja is, de akkor Vesta Vera a szemembe nézett, és azt mondta, hogy a Delás gyerek megérdemelte azt, ami történt, és Vesta Vera könnyei végigcsorogtak az arcán, de ezt senki sem tudja, szipogta Vesta Vera, csak én meg az Isten, mondta, és kitört belőle a zokogás, nyúltam volna, hogy megsimogassam az arcát, hogy megvigasztaljam, de a mozdulatra Cézár, a kutya, aki még mindig előttünk lihegett, a kezem után kapott, így hát visszatettem azt a combomra, a Delás gyereket ne emlegessük, úgysem hallja a mennyországban, mondtam, nem, szipogott Vesta Vera, a pokolra került, felelte, és megint zokogni kezdett, és én megint mozdítottam a kezem, de a kutya figyelt, aztán, amikor abbamaradt a szipogás, Vesta Vera megint rám nézett, és azt mondta, hogy ő már nem szűz, hallgattunk néhány másodpercig, én sem vagyok már szűz, mondtam aztán, hogy vigasztaljam Vesta Verát, de erre ismét kitört belőle a zokogás, talán még erősebben tört ki, mint azelőtt, s én nem tudtam, mit tegyek, Cézárra néztem, hogy segítsen, de a buta állat csak a gazdájára figyelt, utána meg félrefordította a fejét, aztán vissza, és újra lihegni kezdett, megerőszkolt a Delás gyerek, mondta Vesta Vera, és mintha megkönnyebbült volna, lassan abbamaradt a szipogás, már két éve, folytatta, de megfenyegetett, hogy megöl, ha valakinek elmondom, mondta Vesta Vera, aztán nagyot sóhajtott, az érparton történt, a fahíd alatt, ahonnan lesik a lányok lába közét, mondta, és megint rám nézett, a tekintetében sértődöttség ült, ám ugyanakkor

elégedettség is bujkált ott, és mikor ez utóbbit felfedeztem, az arcom vörös lett, legalábbis úgy éreztem, de nemcsak a felfedezéstől, hanem mert eszembe jutott, hogy a Höhn Tónival meg a Nenádov gyerekkel én is néztem már a lányok lába között a fahíd alól, a deszkák résein át, és akkor, mintha csak a kutyát figyelném, lopva Vesta Verára lestem, és megint felfedezni véltem az elégedettséget a tekintetében, de ez az elégedettség most mást mondott, mint az előbb, azt, hogy Vesta Vera tudja, én is néztem a lányok lába között, erre aztán, ha lehet, még vörösebb lett az arcom, és akkor Vesta Vera, mintha csak direkt, felhúzta egyik lábát az ágyra, a mozdulatra a rövid szoknya, amit Vesta Vera viselt, feljebb csúszott a combján, a kutya meg, mintha csak parancsszó lenne az a lábfelhúzás, hirtelen abbahagyta a lihegést, és Vesta Vera lába közé fúrta a fejét, nem mész innen, mondta azonnal Vesta Vera, és a fejére ütött az állatnak, de akkor már Vesta Vera arca is vörös volt, meleg van itt, mondtam, és felálltam, hogy kinyissam az ablakot, kiviszem a kutyát, mondta akkor Vesta Vera, és Cézárral kiment a szobából, én meg kitértam a kis ablak szárnyait, Vesta Vera ablaka a disznóóra nézett, az ólban hatalmas állat feküdt, a látvány jót tett, meg talán a friss levegő is, elmúlt az égető érzés az arcomról, visszaültem az ágyra, de Vesta Vera sokáig nem jött be a szobába, ezért az íróasztalhoz mentem, a tetején apróságok voltak, ceruza, radír, szigetelőlószalag, kihúztam hát a fiókot, ott meg könyveket láttam, és a könyvek tetején egy papírlapot, érzelmem kocka, bársony a lapja, véres a sarka, van, aki dobja, olvastam a cetlin az egymás alá írt sorokat, kiszámolás, ez volt a rövid vers címe, gyorsan visszacsuktam a fiókot, szégyelltem magam, amiért kutattam, megmosdottam egy kicsit, nyitott be Vesta Vera a szobába, de akkor én már az ágyon ültem, és láttam, kirúszolta az ajkát, és másik pólót vett fel, fehérret, a melltartót meg levette, átütöttek a nagy, barna gombok a pólón, s mozogtak is le-föl, ahogy Vesta Vera közeledett az ágyhoz, de nem ült le, megállt előttem, lehajolt, és megfogta a kezem, kérsz bort, kérdezte, van kint a konyhában, meg pohár is, mondta, nem tudtam, mit tegyek, nem szoktam inni, mondtam aztán, én sem, mondta Vesta Vera, de ha kérsz, mondtam, hozd be, mondta Vesta Vera, és én kimentem a konyhába, az asztalon fémtálca volt, azon meg egy üveg házi bor két pohárral, előkészítette, gondoltam, s egyik kezembe fogtam a tálcát, hogy a másikkal ki tudjam nyitni majd az ajtót, s úgy is lett, de amikor beléptem, megremegett a kezem, mert Vesta Vera az ágyon feküdt, hason, és nem volt rajta ruha, a vállá fölött nézett rám, és mosolygott, a földön maradni, gondoltam, s ez jót tett, kicsit megnyugodtam, de a poharak csilingeltek a tálcán, a bor meg lötyögött az üvegben, gyorsan letettem hát az egészet az ajtó melletti kályhára, gyere ide, mondta Vesta Vera, s én odamentem, megfogta a kezem, és mutatóujjam a szájába vette, a kezem még mindig remegett, de most nem voltam piros, az előbb hazudtam, mondtam neki, én még szűz vagyok, vagyis nem voltam még úgy lánnyal, hebegtem, simogassál, mondta, és kivette az ujjamat a szájából, én meg simogatni kezdtem a hátát, de a tekintetem lejjebb kutatott, azt akarom, hogy szeressen valaki, mondta Vesta Vera, és én azt gondoltam, hogy majd szeretni fogom, finomabban, mondta akkor Vesta Vera, és én finomabban simogattam, puhán, mondta Vesta Vera, és én puhán simogattam, és egyre lejjebb, akkor az ablak alatt rőfögni kezdett a disznó, de én tovább simogattam, csendben voltunk percekig, és ebben a csendben egyre jobban hallatszott a disznó rőfögése, ez így nem megy, mondtam Vesta Verának, és ő felült, előtűnt hatalmas melle, mert az anyám cigány volt, azért nem szeret senki, mondta Vesta Vera, és láttam, megint a sirással küszködik, félcigány, így csúfolt a Delás gyerek is, mondta, és újra járkálni kezdtek a barna gombok, le-föl himbálózott Vesta Vera hatalmas melle, azt

hittem, megint zokogni kezd, de nem, mindnyájan csak azt akarjátok, szemetek vagytok mind, kiabálta Vesta Vera, és felkapta a kispárnát, azzal ütötte a fejemet, én meg összehúztam magam, a kezem a tarkómra tettem, de Vesta Vera csak ütött a párnával, mindenki rohadt szemét, ordította, és ütött, mindennap erre vártam, üvöltötte Vesta Vera, hogy megdögöljön, és csak ütött, nem tudjátok, hogy milyen az, kiabálta, és verte a fejem a párnával, s én nem tudtam, honnan ez a düh, azt hittem, sohasem hagyja abba, mindennap és minden éjjel, kiáltotta, és akkor a párna kiszakadt, mindennap és minden éjjel, mondta Vesta Vera többször is, de egyre csendesebben, mindennap és minden éjjel, mondta Vesta Vera, felnéztem, ám ő nem figyelt rám, akkor már hallgatótt, és valahova nagyon messzire bámult, tekintete egyetlen pontra tapadt, lehet, hogy nem is hallotta a disznót, pedig az még mindig rőfögött, és lehet, hogy a tollpíhéket sem látta, pedig azok akkor szálltak le ránk, Vesta Verára és rám, puhán, mintha csak simogatni szeretnének.

Csak simogatni szeretne

Csak simogatni szeretnék, mondta a Nenádov gyerek a békának, és óvatosan közelítette felé a kezét, de a béka elugrott, ám a Nenádov gyerek megint közelített, de akkor meg felfújta magát az állat, szembepisil, mondtam a Nenádov gyerekeknek, de ő csak nyúlt a béka felé, hagyjátok már azt a varangyot, úgysem lesz belőle királylány, jött ki Stanci néni az udvarra, ahol voltunk, kezét megtörölte a kötényébe, inkább szóljatok be Stanci bácsinak a restibe, hogy jöjjön ebédelni, mondta, úgysem talál haza egyedül, tette hozzá az orra alatt, és már fordult is vissza a házba, mit esznek, Stanci néni, kérdezte a Nenádov gyerek jó hangosan, és már nem közelített, szilvás gombóc lesz, fordult vissza félig Stanci néni, senki sem tud olyan jó szilvás gombócot csinálni, mint a Stanci néni, mondtam a Nenádov gyerekek jó hangosan, ha szóltok Stanci bácsinak, ti is kaptok, fordult vissza most már egészen Stanci néni, aztán bement a házba, mi meg futva vágunk át Stanci bácsiék kertjén, hogy minél hamarabb odaérjünk az állomás épülete melletti restibe, a Zöld Szemaforba, hogy ki ne húljon a leves, mert a szilvás gombóchoz bizonyára az is jár, futottunk végig az érparton, át a fahídon, végig a főutcán, futottunk, majdnem a Zöld Szemaforig, csak rövid időre álltunk le, úgy a táv felénél, mert a Nenádov gyerek köhögni kezdett, ám hamar elmúlt a köhögése, és csak akkor jött vissza megint, amikor beléptünk a restibe, mert a falakból régről maradt dohánybűz áradt, s még szivarfüst is érződött, friss és irtózatosan büdös, mint a Stanci bácsi szivarjéé, mi van, kölkök, szólt ránk a csapos, más nem is volt a helyiségben, akkor a Nenádov gyerekekre megint rájött a köhögés, és kifordult a kocsmából, kérdezni akartam a csapost, nem látta-e Stanci bácsit, de megelőzött, hisz nem először kerestük őt a Zöld Szemaforban, az állomásra ment, mondta, mielőtt megszólíthatam volna, a Nenádov gyerek is hallotta, hol keressük Stanci bácsit, pedig még mindig köhögött, de akkor már nemcsak ezért nem futottunk, mert köhögés közben olyat nem lehet, hanem mert az állomás épületének ablakáig mindössze hatvanhat lépést kellett megtennünk, lehet, hogy a Nenádov gyerekeknek többet, mert kisebb volt, és kisebbeket is lépett, de nekem hatvanhatot, többször megszámloltam, amikor egyedül jártam erre, most is számloltam, mert a Nenádov gyerekekkel nem lehetett beszélni, még mindig köhögött, de egyszer csak hirtelen abbahagyta, pontosan a táv felénél, a harmincharmadik lépés után, ahonnan már látszott a tükör, az ablakon át látszott az a megrepedt tükör, melynek segítségével az állomás irodájába be lehetett látni, tudtuk, hisz sokszor lestük, gyerekek, a tárcsás embert az irodájában, aki most is ott volt, de

most Stanci bácsi is ott ült, a tárcsás ember mellett, aki Stanci bácsi füstölgő szivarját tartotta, amitől a Nenádov gyerek általában köhögött, de most nem, mert a szivar messze volt a Nenádov gyerektől, a Nenádov gyerek meg messze volt a szivartól, ahogy ez ilyen esetekben lenni szokott, a tárcsás ember jó messzire tartotta a szivart a testétől, csak füstölgő végét láttuk, a többi kimaradt a tükröből, de tudtuk, ott van, mert ha valami nem látszik, azért még létezik, ahogy azt Stanci bácsi egyszer megtanította nekünk, gyerekeknek, de most Stanci bácsi a tárcsás embert tanította, legalábbis magyarázott neki, hogy mit, azt nem hallottuk, ám amikor Stanci bácsi összekulcsolta a kezét a tárcsás ember hóna alatt, akkor már tudtuk, hogy a török gyereket meséli, azt a fogást mutatja, amivel Stanci bácsi egyszer régen legyőzte a török gyereket, ráismertünk a szép fogásra, mert nekünk is mutatta sokszor, s amikor Stanci bácsi ismét legyőzte a török gyereket, megkondult a harang a közeli templom tornyában, dél van, mondta a Nenádov gyerek, s reménykedni kezdtünk, hogy Stanci bácsi is hallja a harangszót, s eszébe jut az ebéd, a szilvás gombóc meg a leves, ami, ha nem sietünk, kihűl, reménykedni kezdtünk, mert az, hogy bemenjünk a tárcsás ember irodájába, szóba sem jött, még csak nem is gondoltunk rá, hiszen a tárcsás ember sokszor elkergetett minket, gyerekeket, az állomás környékéről, ha arra ógyelegtünk, vagy ha észrevette, hogy lessük őt a megrepedt tükrön keresztül, amint belemerül a vastag fekete könyvbe, amit olvasott, s ami most az asztalon feküdt, de akkor már nemcsak a könyv látszott a megrepedt tükröbön, hanem a szivar is, mert a tárcsás ember visszaadta azt Stanci bácsinak, és Stanci bácsi felállt, mi meg lejjebb húzódtunk, hogy ha a tárcsás ember kikíséri Stanci bácsit, ne lásson meg minket, de a tárcsás ember nem jött ki, csak Stanci bácsi, mi meg követtük őt, s úgy fél távnál, a harmincharmadik lépés táján közrefogtuk, nehogy a resti felé forduljon, és megszólítottuk, hogy érte jöttünk, a Stanci néni küldött, és hogy ezért szilvás gombóc jár majd, legalábbis ezt ígérték, és a Stanci bácsi nagyot szívott a szivarból, és mosolygott, de a mosoly nem sikerült egészen, mert Stanci bácsit elfogta a köhögés, ahogy a Nenádov gyereket is szokta, mi meg elérkezettnek láttuk az időt, hogy megkérdezzük, mit is olvas a tárcsás ember olyan nagy igyekezettel, milyen könyv az, amit állandóan olvasni lehet, szövetségek könyve, mondta Stanci bácsi, szövetségeké, kérdezte a Nenádov gyerek, az, mondta Stanci bácsi, olyan, mint a Delás gyerek csapata vagy a mi csapatunk, hogy szövetségben vagyunk hárman, én, a Höhn Tóni meg a Nenádov gyerek, kérdeztem Stanci bácsit, ahogy mentünk végig a főutcán, majdnem, mondta Stanci bácsi, háborús könyv, kérdezte a Nenádov gyerek, s akkor Stanci bácsi megint mosolyra húzta a száját, de most sikerült is neki, mert akkorra már elnyomta a szivart, azt a szövetséget az emberek nem egymással kötik, mondta Stanci bácsi, hanem, kérdezte a Nenádov gyerek, a fentiekkel, mondta Stanci bácsi, és az ég felé nézett, amerre a tárcsás ember is szokott, ha felpillant a fekete könyvből, fent is van egy ugyanolyan világ, mint itt lent, vagy még lejjebb, bennetek, nézett ránk Stanci bácsi, vagyis úgy van berendezve, tette hozzá, csak, mondta aztán Stanci bácsi, és elhallgatott, csak, kérdezte a Nenádov gyerek, csak ott rosszabb a helyzet, mert nem lehet szivarozni, mondta Stanci bácsi, hallod, mondtam a Nenádov gyerekeknek, lehet, hogy ott neked is jobb lenne, nem köhögneél annyit, lehet, mondta a Nenádov gyerek tűnődve, és nem szólt már hazáig, és Stanci bácsi sem szólt már hazáig, csak otthon, akkor, amikor asztalhoz ültünk, mind a négyen, mert Stanci néni nekünk, gyerekeknek is terített, hideg a leves, mondta akkor Stanci bácsi, de Stanci néni először úgy tett, mint aki nem hallja, aztán, amikor a szilvás gombóc jött, akkor Stanci néni megjegyezte, hogy a gombóc hidegen jó csak igazán, mert ha meleg, elcsapja a gyomrot, aztán azt mondta, hogy az ő kislánya is nagyon szerette a gombócot, még a szil-

vafára is felmászott, hogy leszedje a hozzávalót, az lett a veszte is, tette hozzá Stanci néni, és a feje nagyon remegett, nem úgy volt az, mama, mondta Stanci bácsi, és felszúrt egy gombócot a villájára, ennek így kellett lennie, mondta aztán Stanci bácsi, és akkor Stanci néni is leült, egyél, kisfiam, mondta, és felém nyúlt, hogy megsimogassa a fejem, de én elhúzódtam, hagyja, Stanci néni, mondta a Nenádov gyerek, és ő is felszúrt egy gombócot a villájára, hiába simogatja, mondta a Nenádov gyerek, úgyse lesz belőle királylány.

Királylány lesz belőle

Királylány lesz belőle, ha addig élek is, mondta Höhn Tóni, aztán hozzátette, hogy a tenyerén fogja hordani, majd meglátom, ő, Höhn Tóni, az ilyesmivel nem szokott viccelni, ha egyszer valamit megmond, az úgy is lesz, jól van, mondtam, majd meglátjuk, megérdemli, mondta Höhn Tóni, megérdemli, mondtam én is, egyébként meg, mondta ő, egyébként meg, kérdeztem, egyébként meg szeretet kell neki, mondta Höhn Tóni, világos, mint a nap, Vesta Verának szeretethiánya van, mondta, és leült a fűbe, világos, mint a nap, mondtam én is, és mellélültem, nem látsz papsajtot, kérdezte Höhn Tóni, körbenéztem, erre nincsen, mondtam, és hogy csinálod, kérdeztem aztán, Höhn Tóni is körbenézett, kihúzott egy fűszálat, mikor van Vera-nap, kérdezte, és a szájába vette a fűszálat, valamikor év elején, mondtam, hívhatnak másképp is, tűnődött Höhn Tóni, Jolánnak, mondtam, az most van, hülyeség, mondta Höhn Tóni, a Veránál nincs szebb név, tette hozzá, nincs, mondtam én is, hát akkor, nézett rám, semmi, mondtam, csak azt kérdezem, hogyan csinálod, kérdeztem, egyenesen, mondta Höhn Tóni, megmondom neki, hogy mi van, tette hozzá, miért, mi van, kérdeztem, mi van, mi van, tépett ki egy fűcsomót Höhn Tóni, az van, hogy nem lehet hagyni, hogy szenvedjen, mondta Höhn Tóni, nem lehet, mondtam én is, hát akkor, kérdezte Höhn Tóni, ezt kérdezem én is, mondtam, szerinted, kérdezte Höhn Tóni kicsit később, szerintem finoman, mondtam, puhán, ki kell tapogatni, hogy akarja-e, tettem hozzá, elviszem moziba, mondta Höhn Tóni, hétfőn van matiné, mondtam neki, két forint, négytől, téptem ki én is egy fűszálat, fejenként, kérdezte Höhn Tóni, fejenként, mondtam, nem baj, mondta ő, megéri, tette hozzá, mi megy, nézett rám aztán, nem tudom, feleltem, meg kéne nézni, mi megy, mondta Höhn Tóni, vigyem el szerelmes filmre, kérdezte, hülye vagy, mondtam, matinén nincs szerelmes, hétfőn elmegyünk, megnézzük, mi megy, mondta Höhn Tóni, ma van hétfő, mondtam neki, azért mondom, mondta Höhn Tóni, jössz, kérdeztem, pihenek még egy kicsit, mondta, fáradt vagy, tettem a számba a fűszálat, nem, mondta Höhn Tóni, hát akkor, kérdeztem, csak úgy, mondta, miért, kérdeztem, miért, miért, mert hétfő van, mondta, és hallgatott, aztán hozzátette, hogy biztosan lelegelték a disznók, mit, kérdeztem, mit, mondta, hát a papsajtot, okos állat a disznó, magyarázta Höhn Tóni, kieszi a fű közül, mondta, akkor négykor a mozinál, kérdeztem, négykor a mozinál, mondta ő is, megyek, mondtam, menjél, mondta Höhn Tóni, aztán megint kihúzott egy fűszálat, én meg felálltam, és elindultam, még hogy királylány lesz belőle, gondoltam, és eszembe jutott a lány, akit nemrég láttunk Höhn Tónival, abból nem kell királylányt csinálni, az készen van, gondoltam, olyat csak festeni lehet, de kinek van akkora ecsetje, hogy olyan szépet fessen, meg vászon is kell, jó nagy, legalább akkora, mint a mozikban, gondoltam, és akkor, ahogy befordultam a sarkon, szembejött velem az a lány, akit Höhn Tónival egyszer már láttunk, először azt hittem, csak odaképzelem, de nem, mert közeledett, és mosolygott, hátranéztem, hogy tán jön utánam valaki, azon mosolyog, a lány ettől még jobban mosolygott, mert nem jött utánam senki, és én onnan kezdve nem tudtam

levenni a tekintetem róla, egyszerű volt és tökéletes, törekeny királylány, de igazi nő is, pólóján színes, festett lepkéket hozott, de lehet, hogy azok hozták őt, mert könnyedén lépkedett felém, pedig a kezében nagy és furcsa alakú bőrönd volt, igen, gondoltam, a lepkék hozzák, azokkal jött a földre is, mert abban biztos voltam, hogy csak átmenetileg van itt, s majd visszaviszik a lepkék az ég és föld közötti világba, hova mész azzal a bőrönddel, kérdeztem, mert a lány, amikor a közelembé ért, még mindig mosolygott, aztán megállt, és a szemembe nézett, ez nem bőrönd, hanem gitártok, mondta, beszélő váson, gondoltam, mert a lány hangja selymes volt, mint egy finom szövet, lepkékből szótték, tűnődtem magamban, gitártok, tűnődtem aztán már hangosan, és kivettem a fűszálat a számból, és a szám távra maradt, mert a lepkék abban a pillanatban felszálltak, otthagyták nekem a lányt, de én nem a lepkéket néztem, hanem a nőt, aki még mindig mosolygott, úgy álltunk az utcán, mintha régről ismernénk egymást, csak eddig még nem találkoztunk, és te hová mész, kérdezte, mert hétfő volt, s mert hétfőn mindig kérdezett, mint az később kiderült, amikor már jól ismertem a lányt, akit Lisának hívtak, Lisa hétfőn mindig kérdezett, a válaszokat meg általában hétfővégre hagyta, az ötödik, de inkább a hatodik napra, de sosem a hetedikre, mert akkor inkább pihent.

Akkor inkább pihen

Akkor inkább pihen, mondta a Nenádov gyerek, és ledőlt a vaságyára, jól van ez így, gondoltam, és én is ledőltem a vaságyamra, az otthonban délutáni pihenő volt, s bár ritkán töltöttük ágyban azt a két órát, az elején általában lefeküdtünk, míg a nevelők körbejárták a szobákat, hogy megnézzék, mindenki fent van-e az ágyán, azután csak az volt a lényeg, hogy csendben maradjunk, bármit csinálhattunk a szobákban, csak hangoskodni nem lehetett, persze néha ránk nyitottak, és ha nem feküdtünk vízszintesen, ha mondjuk kártyáztunk vagy kockát dobtunk, akkor néhány napig nem mehettünk sehova, s most várható volt, hogy ránk nyitnak, mert három napja két srác megszökött az otthonból, s azóta szigorúbban ellenőriztek, hát akkor pihenünk, gondoltam, s az járt a fejemben, amit Stanci bácsi mondott néhány nappal azelőtt, amikor panaszkodtunk neki a délutáni pihenésre, hogy miért kell nekünk feküdni, a Nenádov gyereknek meg nekem, meg a többi nevelőotthonosnak, miért kell minden áldott délután lefeküdni, amikor nem is vagyunk álmosak, inkább mennénk valahova, mondjuk Stanci bácsiékhoz, mert ott jobb, és akkor Stanci bácsi a mozdulatlanságról meg a mozgásról beszélt nekünk, hogy mind a kettő fontos, egyik sem lehetne a másik nélkül, de az alvásra ott van az éjszaka, mondta akkor a Nenádov gyerek, van úgy, hogy nincs más út, csak a mozdulatlanság útja, mondta akkor Stanci bácsi, ami mindig a mozgásé is, magyarázta, mert a mozgás és mozdulatlanság ugyanaz, mondta Stanci bácsi, ennek semmi köze a délutáni pihenőhöz, mondtam Stanci bácsinak, és a Nenádov gyerek erősen bólogatott, rendnek kell lennie, kezdte újra a magyarázkodást Stanci bácsi, és nektek is az a dolgotok, hogy betartsátok a rendet, mondta, mert mindenütt a földön, de még a világegyetemben is ugyanaz a rend van, s nektek, gyerekeknek, és nekünk, felnőtteknek és minden élőnek az a dolga, hogy fenntartsa ezt a rendet, arra ott van Rózsa rendőr, mondtam, de Stanci bácsi tovább magyarázott, hogy ezek olyan törvények, amelyek nincsenek leírva, én nem akarom betartani ezeket a törvényeket, mondta a Nenádov gyerek, főleg hogy nincsenek leírva, mondtam én is, nincs más út, mondta Stanci bácsi, be kell tartani, mert ez a rend erősebb nálatok, de még nálam is, mondta Stanci bácsi, még a törököknél is, kérdeztem, még a törö-

köknél is, mondta Stanci bácsi, de még az oroszoknál, németeknél meg a románoknál, sőt az amerikaiaknál is, folytatta, mert ez a rend olyan rend, hogy ha nem tartjátok be, akkor kivet magából, és elpusztultok, mert nincs más út, csak ebben a rendben élhettek, egyszer úgyis meghalunk, mondta a Nenádov gyerek, mindenki meghal, mondtam én is, félrebeszél, mondta a Nenádov gyerek, csak a rendetlenek halnak meg, nézett Stanci bácsira, nem úgy van az, mondta Stanci bácsi, hanem úgy, hogy a halál is hozzátartozik ehhez a rendhez, azt is el kell fogadnunk, mert ha nem tesszük, idő előtt kivet magából ez a rend, de ha elfogadjuk, mondta Stanci bácsi, akkor, és csak akkor, szépen élhetünk, és szabadok lehetünk, hogy lehetünk szabadok, amikor bezárnak minket, kérdezte a Nenádov gyerek, meg kell szöknü, mondtam, nem kell megszöknü, mondta Stanci bácsi, egy szökéstől még nem borul fel a rend, mondta a Nenádov gyerek, felborul az, mondta Stanci bácsi, bennetek borul fel, folytatta, mert bennetek is ugyanaz a rend van, mint bennem meg a világegyetemben, hát akkor mit csináljunk, kérdezte a Nenádov gyerek, éljetez ebben a rendben, és akkor eljöhetnek ide, mondta, de ha egyszer nem engednek, erősködött a Nenádov gyerek, ha egyszer az ágyon kell feküdni, erősködtem én is, mondtam, hogy a mozdulatlanság és a mozgás ugyanaz, magyarázta akkor Stanci bácsi, ebben lehet valami, gondoltam most, fenn a vaságyon, mert kezdtem megérteni, mit mondott Stanci bácsi, s mert újra ott voltam vele meg a Nenádov gyerekekkel Stanci bácsiék kapujában, miközben tudtam, hogy a vaságyon fekszem, vízszintesen, és mégis újra ott vagyok, és a Nenádov gyerek is újra ott van, ott kellett lennie, mert újra magyarázott Stanci bácsinak, hogy ha fenn fekszik a vaságyon, ugyanakkor nem lehet ott Stanci bácsinál is, legföljebb elképzeli, hogy ott lesz, vagy emlékeztet rá, hogy ott volt, magyarázta a Nenádov gyerek, az idő dolgokból van szöve, mondta Stanci bácsi, a dolgok meg nem lesznek vagy voltak, hanem vannak, mondta, az időtől függetlenül vannak, mert idő nincs, csak mi, emberek találtuk ki, csak dolgok vannak, anyagtalan dolgok, mondta Stanci bácsi, amelyek megtörténnek velünk, ahogy mi is megtörténünk, mert ilyen dologból vagyunk mi is, átmennek rajtunk ezek a dolgok, és mi átmegyünk rajtuk, és számunkra csak akkor felfoghatók, ha érzékeljük őket, mondta Stanci bácsi a kapuban, s még azt is mondta, hogy minden, ami velünk történik, vezet minket valahova, s én akkor, ott a vaságyon úgy éreztem, hogy ez valahogy így van, másképpen nem is lehet, hiszen ott voltam megint Stanci bácsinál, és nem is kellett megszöknöm, ugyanakkor a rendnek is eleget tettem, mert behunyt szemmel feküdtem a vaságyon, nyugodtan, s jól éreztem ott magam, és jól éreztem magam Stanci bácsinál is, egészen addig, míg Stanci bácsi mindenféle átmenet nélkül hirtelen az életről meg a halálról kezdett beszélni, hogy a víz és a levegő a távoli tűzzel életet ad a földnek, a tűz és a levegő távoli vízzel meg halált hoz a földnek, a földnek, amiből mi is vagyunk, én meg a Stanci bácsi, és akkor meghallottam a kiáltásokat, hogy terjed a tűz, kifelé a szobákból, terjed a tűz, kiabálták az otthonban a nevelők, kinyitottam a szemem, és nagy füstöt láttam, ami a Höhn Tónival együtt jött be a szobába, Stanci bácsi jól van, kérdeztem Höhn Tónit, de lehet, hogy csak gondoltam, hogy kérdezem, félrebeszél, mondta a Nenádov gyerek mellettem, és köhögni kezdett, s utána már csak kívülről láttam a nevelőotthon épületét, ami lángokban állt, a Nenádov gyerek ott volt mellettem, vele meg a többi gyerekek kettes sorban mentünk, egészen a moziig, de ott nem filmet vetítettek akkor, hanem ott kellett kivárnunk, míg a tűzoltók meg nem érkeznek és el nem oltják a tüzet, és a két nevelő, aki velünk volt, beteretelt minket, mondták, hogy menjünk be a moziba, és maradjunk ott, de úgy beszéltek, mintha nem is ott volnának velünk, mint-

ha a nevelőotthonban maradtak volna, hozzánk szóltak, de a tekintetük mást keresett, a lángokat nézték meg a füstöt, ahogy szállt fel az ég felé, és mi is a füstöt néztük, ahogy szállt fel az ég felé, egészen addig a pillanatig, míg ránk nem szóltak, durván, hogy ne báméskodjunk annyit, hanem most már aztán tényleg menjünk be a moziba.

Menjünk a moziba

Most már aztán tényleg menjünk be a moziba, mondta a Nenádov gyerek, mert már jó félórája ácsorogtunk az épület előtt, s talán ha tíz perc lehetett a kezdésig, s még a jegyeket is meg kellett vennünk, hármat, ugyanis Vesta Vera nem jött el, hiába vártuk, Höhn Tóni azt mondta, biztosan nem engedte az apja, Vesta Vera jött volna, mondta Höhn Tóni, csak úgy sugárzott róla, hogy jönne, fordult felém, sugárzott, mondtam én is, csak láttad volna a szemét, mondta Höhn Tóni, a szemét, mondtam én is, ne bántsátok, jött közelebb a Nenádov gyerek, erre nevetni kezdtem, szerelmes, kérdezte a Nenádov gyerek, nézegetve a film plakátját, könnyen lehet, mondta Höhn Tóni, s ő is nevetni kezdett, mit röhögtek, szólt oda a Nenádov gyerek, semmit, mondta Höhn Tóni, és abbahagyta a nevetést, aztán eloltotta a cigarettáját egy leázott plakáton, Vigyázz, nagymama, ez volt a film címe, nagyon nem volt biztató, de mint később kiderült, tanulságos filmet láttunk, szovhozos fiatalokról szólt, egy fiúról meg egy lányról, akik együtt festik ki a kultúrházat, egy kettős létra is volt a filmben, rajta a szovhozos fiúval meg egy vödör festékkal, s amikor a nagymama át akart bújni a létra alatt, a fejére borult a vödör festék, pedig a szovhozos lány szólt neki, hogy vigyázz, nagymama, de későn jött a figyelmeztetés, a szerelem elvakította a lányt, ez lehetett az egyik mondanivaló, legalábbis Höhn Tóni szerint, a másik, hogy hiába minden igyekezet, akkor is bekövetkezhet a tragédia, de a tragédia csak később jött, először mi mentünk, be a moziba, az előtérbe, és amikor beálltunk a sorba, hogy jegyeket vegyünk, hármat, mert akkorra már a Höhn Tóni is lemondott arról, hogy Vesta Vera eljön, amikor beálltunk a sorba, megpillantottam azt a gyönyörű lányt, akit Lisának hívtak, félreeső helyen ült, az előtérbe kitett székek egyikén, és nem volt nála a furcsa alakú bőrönd, amit első igazi találkozásunkkor cipelt, de bőrönd nélkül is nagyon szép volt, láttam, ő is észrevett, rám nézett, és én rá, ahogy ez ilyen esetekben lenni szokott, a filmekben, a Höhn Tóni és a Nenádov gyerek meg engem nézett, hogy mit nézek, ki az a lány, kérdezte a Nenádov gyerek, valami Lisa, mondta Höhn Tóni, nyolcadikos lesz, kérdezte a Nenádov gyerek, hetedikes lesz, mondtam, pedig semmit sem tudtam a lányról, még nem láttam, mondta a Nenádov gyerek, már régóta itt van, mondta Höhn Tóni, láttuk, tette hozzá nem kis önelégültséggel, a nagymamájához jött, arra vigyáz, mondtam én, hogy tudassam, ismerem, holott csak ez jutott eszembe, ez a mondat, talán a filmcím miatt, de aztán nemsokára, amikor odamentem a lányhoz, akit Lisának hívtak, kiderült, hogy nem is tévedtem sokat, igaz, nem a nagymamájához jött, hanem a nagymamájával jött a faluba, mamókával, ahogy ő mondta, mert eddig a mamóka nevelte őt, de most már ő vigyáz a mamókára, ugyanis a mamóka megöregedett, mondta Lisa, és vidékre kellett jönniük, mert itt olcsóbb az élet, mert mamóka vidéken volt gyerek, igaz, nem ebben a faluban, egy másikban, de az a falu már nincs ebben az országban, mondta Lisa, ezért jöttek ide, az nem lehetséges, hogy egy falu elhagyja az országot, gondoltam, de nem szóltam semmit, mert biztos voltam benne, hogy Lisa olyat nem mond, ami nem igaz, és örültem, hogy beszélt, és örültem, hogy majdnem úgy volt minden, ahogy a Höhn Tóninak meg a Nenádov gyereknek mondtam, és úgy éreztem, Lisát már nagyon régóta ismerem, hiszen azt is tudtam róla, hogy a nagymama miatt jött a faluba, kerestem magamban észérveket, nem ülsz hozzánk, kérdez-

tem aztán Lisát, és leguggoltam mellé, ő meg előrehajolt a székből, közel az arcomhoz, mennyire hülye vagyok, gondoltam, úgy kellett volna kérdezniem, hogy odaül-e, hogy a mondatban érezze a szándékot, azt, amit szeretnék, de megnyugodtam hamar, mert Lisa azt mondta, szívesen, és még közelebb hajolt hozzám, éreztem a meleget, amit a lénye sugárzott, nyugodt voltam, de a szívem hevesen vert, és éreztem, izzadni kezd a tenyerem, akkor kinyitották a moziajtót, és az a sok gyerek, aki az ajtó előtt tolongott, most hirtelen egyszerre akart bemenni, mert délutáni előadás volt, matiné, és a matinén nincsenek megszámozva a jegyek, mindenki oda ül, ahová akar, s természetesen mindenki a legjobb helyre akart ülni, így aztán egyszerre tódultak be az ajtón, Höhn Tóni és a Nenádov gyerek is ott tolongott, és oda-odapillantottak felénk, jössz, kérdeztem Lisát, ő felállt, de nem sietett, láttam, meg akarja várni, míg a többiek bemennek, foglaljatok helyet nekünk is, mondtam Höhn Tóninak, aha, bólintott Höhn Tóni, aztán gyorsan eltűnt a tömegben, már csak bent láttam, a Nenádov gyerekkel ült, és mellettük csak egyetlen üres szék volt, nem baj, mondta Lisa, ő majd előrébb megy pár sorral, mutatott az üres helyek egyikére, kérdezni akartam, hogy én is odaülhetek-e, mellé, vele, de nem volt idő, egymás után foglalták el az elől lévő székeket, s addigra már Lisa is leült, én meg odamentem Höhn Tóni mellé, mert intett, hogy jöjjenek már, mert mindjárt elfoglalják azt az egy helyet is, már régen ment a film, festett a két szovhozos, de én még mindig azon gondolkodtam, hogy mi lett volna, ha Lisa mellé ülök, s már éppen elfogadtam magamban, hogy úgysem történt volna semmi különös, hiszen biztosan csak azért beszélt velem olyan kedvesen, mert nincs ismerőse a faluban, már éppen elfogadtam, hogy nem történt volna semmi különös, ám akkor Lisa hátranézett, s amikor megtalálta szemével, rám mosolygott, és én is mosolyogtam, ahogy ez ilyen esetekben lenni szokott, a filmekben, aztán hátrafordultam, de csak egy pillanatra, hogy megtudjam, egyáltalán engem néz-e, s hogy lássam, nézi-e még valaki Lisát, de nem nézte senki, mindenki a vásznat bámulta, visszafordultam hát, és Lisa még mindig mosolygott, jobban, mint az előbb, aztán ő is visszafordult, a vászon felé, ott éppen egy szép jelenet kezdődött a szovhozos fiúval meg a szovhozos lánnyal, s én elképzeltem, hogy én vagyok a szovhozos fiú, Lisa meg a szovhozos lány, s képzeletben meghosszabbítottam a mozivásznat a főutca felé, s Lisával lefutottunk a vásznonról, futottunk a főutcán, futottunk, de mégis nagyon lassan haladtunk, s akkor Lisa megint felém fordult, és rám nézett, de nem mosolygott, komoly volt, a szememet nézte, én meg úgy tettem, mintha a vásznat figyelném, de éreztem a tekintetét, s tudtam, Lisa tudja, hogy érzem azt a tekintetét, és akkor mást is kezdtem érezni, melegséget, de ez a melegség nem melegített, hanem átjárt, belülről, valahonnan a gyomor tájékáról jött, és szétsugárzott az egész testemben, mindenemet betöltötte, és túlhaladt rajtam, miközben bennem is ott maradt, és akkor Lisára néztem, és ez az érzés akkor Lisa felé ment, valahonnan belőlem, s ahogy ment, úgy lett belőle egyre több bennem, középről jött, úgy a harmincharmadik lépés tájáról, ha a Zöld Szemafor meg az állomás épületének távolságát veszem alapul, azt a hatvanhat lépést, amit meg kell tennem, ha egyik helyről a másikra akarok jutni, de most nem ott lépkedtem, hanem a főutcán futottam, a meghosszabbított vásznon, Lisával, kézen fogva, mert a szovhozos fiú is megfogta a szovhozos lány kezét, futottunk, ám nemsokára meg kellett állnunk egy pad előtt, mert ott ült a Nenádov gyerek, és köhögött, és amikor megálltunk, ránéztem a Nenádov gyerekre, aki a filmet figyelte Höhn Tóni mellett, tehát nem lehet a főutcán, a padon, gondoltam, hiszen ott ült a moziban, s éppen nevetett, ahogy Lisán és rajtam kívül talán mindenki nevetett a moziban, mert a vásznon a nagymama fejére borult a vödör, hiába volt a szovhozos lány figyelmeztetése, bekövetkezett a tragédia,

s amikor csend lett, amikor a moziban abbamaradt a nevetés, a Nenádov gyereket még mindig lehetett hallani, de már ő sem nevetett, hanem köhögött, egyre erősebben köhögött, Höhn Tóni oldalba bökte, mert többen megfordultak az előttünk lévő sorokban, hogy megnézzék, ki köhög, ám Lisa akkor nem fordult meg, a filmet nézte, ahogy a többiek is a filmet nézték volna, ha nem forognak, de forogtak, ezért a Nenádov gyerek felállt, és kiment a moziból, egy ideig még az előtérből is behallatszott a Nenádov gyerek köhögése, nem is jött már vissza, s amikor vége lett a filmnek, hárman, a Nenádov gyerek nélkül indultunk el hazafelé, Lisa, Höhn Tóni meg én, ám Lisa az egyik sarkon elbúcsúzott, vele tartottam volna, de tudtam, be kell menjek az otthonba, mert úgy gondoltam, a Nenádov gyerek már bent van, jóval hamarabb ért be, mint én, s ha nem sietek, a nevelők majd azt hiszik, hogy másfelé is jártam mozi után, s lehet, hogy több hétig nem engednek majd ki, pedig a következő hétfőn megint moziba akartam menni, mert Lisa a búcsúzáskor azt mondta, hogy ott lesz megint, aztán eltipegett a kis utcán, a fahíd felé, mi meg továbbmentünk a főutcán, de nem sokára kiderült, hogy a Nenádov gyerek mégsem ment be a nevelőthonba, a főutca egyik padján ült, a lámpa alatt, már messziről észrevettük, a padon ült, és úgy látszott, nevet, mintha csak a filmet nézné, a vásznat, amin épp a nagymama fejére borul a vödör festék, de ahogy közelebb értünk, láttuk, hogy nem a filmet nézi, és nem is nevet, hanem a kezét figyeli, és a kezében az életmentő fűjót, amit akkor kellett használnia, ha fullad a köhögéstől vagy ha nem kap levegőt, de a Nenádov gyereknek akkor már nem kellett levegő, mert nem élt, ahogy azt Höhn Tóni mondta is, miután többször hiába szólította őt, Pista, Pista, mondta neki, pedig sosem hívtuk így, Nenádov gyerek volt a neve, s azután is az maradt, igaz, nem mozdult többet, de úgy ült ott a padon, a lámpa alatt, mint aki jól érzi magát, mint aki nem is akar mozdulni, mintha valami tengerparton ülne, távol a világtól, és csak napoztatná az arcát a fényben.

Arc a fényben

Az amerikai arca duplán fürdött a fényben, ahogy állt a nagy fa legtetején, azon az ágon, ami belógott a téglagyári tó vize fölé, duplán fürdött a fényben, mert nagyon sütött a nap az égről, de még a vízben is volt egy nap, abban is fürdette az arcát az amerikai, ám nem látszott különösebben elégedettnek, bár lehet, hogy ettől még elégedett is lett volna, de attól, hogy tudta, onnan kell leugrania, jó hat méter magasból, egyenesen bele a napba, nem volt boldog, próbált is kifogásokat keresni, hogy erős a fény, nem lát semmit, meg hogy túl magasan van az a hely, de Höhn Tóni nem engedett, elmondta neki újra, hogy ha be akar kerülni a csapatba, ezt meg kell tennie, harcos csak úgy lehet, ha kiállja a próbát, s ez a próba csak az egyik volt, tudta ezt az amerikai is, csak az egyik volt, igaz, a legfélelmetesebb, a többi már könnyebben ment volna, miután a vízbe veti magát, ki kell úsznia a partra, ami csupán tizenöt-húsz méterre van, utána meg a part melletti nagy homokdombra kellene felfutnia, s amikor felér, megfordulni, hogy Höhn Tóni meg én lelőhessük, csak úgy, a kezünkkel, piff-puff, hogy tudja, mikor kell elkezdeni a meghalást, ami persze nem egyszerű, mert közben gurulni is kell, le a nyolc méter magas homokdombról, hogy aztán, megérkezve a partra, beledobjuk őt a vízbe, de akkor már mint csapattag jöhet ki onnan, ám előbb ugrania kellett volna, s ez nem tetszett az amerikainak, valamit valamiért, mondta most Höhn Tóni, valamit valamiért, mondtam én is, és az amerikai tudta, ez mit jelent, elmagyaráztuk neki, ha nem lesz csapattag, könnyen előfordulhat, hogy valaki megveri majd a faluban, mondjuk a Delás gyerek vagy a Delás gyerek csapata, s akkor nem lesz, aki visszavágjon, mert egyedül nem veheti fel a harcot ellenük, s mi

sem segíthetünk rajta, csak ha csapattag lesz, a Nenádov gyerek is leugrott már, kérdezte most az amerikai fentről, de még hogy, mondta Höhn Tóni, igaz, akkor nem volt ekkora fény, próbáltam segíteni az amerikaiaknak, de nem élt a lehetőséggel, nem mondott semmit jó ideig, aztán megkérdezte, hogy a Nenádov gyerek hol van, majd jön, nézett fel Höhn Tóni a fára, s intett az amerikaiaknak, hogy most már aztán ugorjon, de az amerikai megint magyarázni kezdett, azt mondta, hogy leugrana ő, ha a Nenádov gyerek itt volna, ám akkor az égen hirtelen elbújt a nap, és a másik is alámerült a vízben, helyettük zápor jött, aztán szivárvány jelent meg, nem is olyan messze tőlünk, legalábbis úgy látszott, ugrom, mondta akkor az amerikai, és ugrott, a vízen a zápor sok kis kört csinált, az amerikai meg egy nagyot, épp oda érkezett, ahol addig a nap volt, néhány másodperc eltelt, míg a fejes után feljött a mélyből, aztán nyugodtan úszott a part felé, ám mégis gyorsan haladt, gyorsabban, mint mi szoktunk, egy hal, mondta Höhn Tóni csendesen, lehet, mondtam én is csendesen, kicsit később meg, amikor az amerikai már harmadszorra csúszott vissza az agyagos partról a vízbe, Höhn Tóni azt mondta, hogy nem lehet, hanem biztos, aztán hallgattunk, mert az amerikaiaknak mégis sikerült kijutnia a partra, hallgattunk, s az amerikai sem szólalt meg, csak felfutott a homokdombra, s mi lőttünk, piff-puff, ő meg a szívéhez kapott, és legurult a dombról, úgy halt meg, mint a filmekben szoktak, és nehéz is volt, mint egy igazi hulla lehet, mert meg sem moccant, s még akkor sem szólt semmit, amikor felemeltük a kezénél és a lábánál fogva, és néhány lépést tettünk vele a part felé, hogy jól meghintáztassuk, csak akkor szólalt meg, amikor már elengedtük, nagyot kiáltott az amerikai, aztán meg nagyot csattant a vízben, s amikor újra ki akart mászni, már segítettünk neki, a kezénél fogva húztuk ki a vízből, mert csapattagnak jár a segítség, s ő akkor már csapattag volt, megkötöttük a szövetséget, kérdezte az amerikai már a napon, ahogy szárította magát, mert addigra már újra előbújt a nap, megkötöttük, mondta Höhn Tóni, örökre érvényes, kérdezte az amerikai, örökre, mondta Höhn Tóni, csak azért kérdezi, mondta az amerikai, mert néhány év múlva majd ismét eljönnek, legalábbis a szülei azt ígérték, s hogy akkor már nem kell újra végigcsinálnia ezt az egészet, ugye, kérdezte az amerikai, csak ha kedved van, mondta Höhn Tóni, nem hiszem, hogy lenne, nézett az amerikai a vízre, aztán fel, az ég felé, a fa tetejére, ahonnan az előbb leugrott, és egyébként is, mondta, az Isten is rátette a pecsétet erre a szövetségre, tehát örök, mondta az amerikai, már hogy tette volna rá, kérdeztem, hát a szivárvánnyal, felelte ő, merthogy az Isten a szivárvánnyal üzent, hogy megkötötte a szövetséget, magyarázta az amerikai, ez hülyeség, mondta Höhn Tóni, ti nem tanultátok az iskolában, kérdezte az amerikai, hülyeségeket nem tanulunk, mondta Höhn Tóni, aztán hozzátette, hogy ha tanulunk is hülyeséget, ilyet nem, nem baj, legyintett az amerikai, aztán öltözködni kezdett, azt mondta, menni kéne haza, mert éhes, ám akkor az erdőszélen, mint valami manó, megjelent a Nenádov gyerek, és az amerikai szerette volna, ha ő is leugrik a nagy fáról a vízbe, de a Nenádov gyereket nem érdekelte, mit mond az amerikai, úgy tűnt, nem is hallja, miről beszél az amerikai, mert a Nenádov gyerek azt magyarázta, hogy azért nem jött eddig, mert bent tartották a fűjő miatt, amit most hoztak, egyenesen Pestről, és csak neki, mutatta a Nenádov gyerek Höhn Tóninak a kis fehér hengert, de Höhn Tónit a kis fehér henger nem érdekelte, azt mondta, hogy ő is kezd éhes lenni, pedig ez életmentő fűjő, mondta a Nenádov gyerek, és kettőt spriccelt a szájába, milyen íze van, vette el Höhn Tóni a fűjót, aztán ő is spriccelt, de csak egyet, inkább a szeder, mondta, amikor végzett a spricceléssel, s akkor a téglagyári égetőkemencék mellett elindultunk a régi erdő felé, hogy keressünk valami ételt, lehetne itt dolgozni nyáron, mondtam a munkások felé

bökve, akik nem messze tőlünk sorba rakták a még kiégetetlen téglákat, kis házakat csináltak belőlük, a kis házak tetejére meg nádköteget tettek cserép helyett, lehetne, mondta a Nenádov gyerek, én meg arra gondoltam, hogy valami erdei manó, mint mondjuk a Nenádov gyerek, szépen ellakhatna azokban a kis házakban, aztán meg arra, hogy már nem sok pénz kell a biciklire, amire gyűjtöttem, a zsebpénzem felét már régóta félretettem, hogy ha összejön a biciklire való, megvegyem a járművet, én inkább a sírásók mellé mennék, ott jobban fizetnek, mondta Höhn Tóni, aki meg motorra gyűjtött, Rigára, ahogy mondta is akkor, én autót kapok, szól az amerikai, legalábbis szeretnék, tette hozzá, ne lépj a száraz ágra, mordult rá mérgesen Höhn Tóni, pedig még csak éppen elértük az erdő szélét, elriasztod az őzeket, tette hozzá aztán már szelíden, de őzet nem láttunk, pedig azt követően már óvatosan mentünk, s ha beszélünk is, csak halkan, őzet nem láttunk, ám szedret annál többet, és szilvát, diót, még zsenge kukoricát is szedtünk, s amikor jóllaktunk, elvezettük az amerikaiit az odvas fához, aminek az üregében a cigarettát tartottuk, s még a tutajt is megmutattuk neki, a tutajt, amit valamikor olyan nádkötegekből készítettünk, mint amilyenekből a kis téglaházak tetejét rakják a munkások, és ez nem sülyed el, kérdezte bizalmatlanul az amerikai, hogy sülyedne, mondta Höhn Tóni kicsit sértődött hangon, ő tervezte, magyarázta a Nenádov gyerek az amerikainak, de látszott, az amerikai nem nagyon hiszi, hogy a nádtutaj fennmarad a víz színén, ezért magunkkal vittük azt a téglagyári tóig, s Höhn Tóni vízre tette, és azt mondta, hogy a szivárványos történetért cserébe most megmutatja, hogyan kell halat fogni, a Nenádov gyerek rám nézett, én meg a Nenádov gyerekekre néztem. Höhn Tóni pedig ráállt a tutajra, a szája elé tette a mutatóujját, hogy maradjunk csendben, aztán a víz felé közelítette a kezét, de ahogyan lassan hajolt lefelé, abban az ütemben csúszott ki alóla a tutaj, s röviddel azután Höhn Tóni szép nyugodtan beleborult a téglagyári tóba, milyen a víz, kérdezte a Nenádov gyerek, és nevetett, és az amerikai is nevetett, és én is nevettem, Höhn Tóni először csak morgott, csak aztán válaszolt a Nenádov gyerekeknek, melegebb, mint a levegő, mondta Höhn Tóni, és úszni kezdett, nem is csoda, jegyezte meg az amerikai, néhány órája még benne fürdött a nap.

Kun Árpád

PÁRBESZÉD

„Már ne gyere utánam, ne kövess,
most itt fekszem egy másikkal, és
nem hiányzol, csak zavarsz.
Ő jobb és szebb, csak amikor te voltál,
te árnyéktalan voltál. Ragyogtál,
s talán ragyogtam én is.”
„Lépj át! Aki árnyéktalan voltam,
az árnyékkod lettem. Vagyok, aki vagy.
Lépj át! Nézd, Jana ragyog.”